

Diyanet İşleri Başkanlığının kanunu daha 1965'te 633 sayılı kanunla değiştirilen 1.maddesi, Anayasa'ya aykırı biçimde düzenlenmiştir.

Bu madde, "İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere Başkanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur." Der.

Görülüyor ki, bu madde yalnız İslam dini için Diyanet İşleri Başkanlığı kurulduğu belirtiliyor. Oysa ilk kez Atatürk zamanında kurulan Diyanet İşleri Başkanlığının kuruluş kanunu Anayasamızda "Türkiye Devletinin Dini Din-i İslam'dır." Yazılı olduğu 1924 yılında bile laiklik ilkesine ters düşmeyecek bir ifade, bir özellik taşımaktadır.

3 Mart 1924 tarihli kanunda yukarıda gösterilen biçimde bir deyim kullanılması ve başkanlığın yalnız İslam dini için kurulmamış olduğundan belirtilmesi çok ince bir düşüncenin, hesabın ve ileri görüşün ürünüdür. Çünkü gelecekte Devlet laik ilkelere dayandırıldığında kanunun Anayasa aykırı olmaması daha 1924 yılında sağlanmak istenmiştir.

Ayrıca Lozan Anlaşmasında Müslümanlardan başka cemaatlerin tabi olacakları hükümler yer almış olduğundan, ileride Lozan anlaşmasının değiştirilmesi yolu ile bu hükümler yürürlükten kaldırılacak olursa, öteki dinsel cemaatlerin de otomatik olarak bu kanun hükmüne Diyanet İşleri Başkanlığına bağlanması sağlanmak istenmiştir.

Lozan barışı halen yürürlükte olduğuna göre, Anayasamıza göre kanun hükmünde olan anlaşmaların iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağından İslam dışı cemaatlerin başkanlığa bağlanması elbette şimdilik söz konusu değildir.

Kanunun 20.maddesi ile aday tespit kurulu oluşturulmaktadır. Bu kurul Diyanet İşleri Başkanını ve Din İşleri Yüksek Kurulu üyelerini seçme hakkına sahip kılınmıştır. Maddenin (f) bendinde her il çevresinde müftüleri vekilleri ile vaizlerinin ilde toplanıp seçecekleri birer il temsilcisinin seçime katılacakları belirtilmiştir. Böylece genel idare içinde yer aldığı bilinen Diyanet İşleri başkanlığı tüzel kişiliği olmadığı halde bir özerk kuruluş niteliğinde kavuşturulmak isteniyor.

Anayasada kurulmasına ruhsat verilen Diyanet İşleri Başkanlığı, yüksek düzeydeki yöneticilerinin, bu tasarı ile devletin kontrolünden çıkmıştır.

Herkes bilir ki, yasalar bu kuruluşun, devlet denetiminde bulundurulmasını özellikle amaçlamıştır.

633 sayılı kanunda Anayasaya ters düşen en belirgin, en açık bölüm de 22.maddenin 1.fıkrasında görülür. Orada Diyanet İşleri Başkanı ile kuruluşun bütün görevlilerinde itikadı, ibadeti, tavır ve hareketlerinin İslam törelerine uygunluğu çevresinde bilinir olduğu ortak niteliğinin bulunması... “sözleri yer almaktadır ki, Diyanet İşleri Başkanlığına girmek isteyen örneğin şoför, doktor, musahhih, hukuk müşaviri, daktilo veya odacı gibi meslekten olmayan görevlilerde yukarıda belirtilen nitelikleri aramak Anayasamıza aykırı düşmektedir.

Anayasamıza göre “kimsenin ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağını” ve Türkün kamu hizmetlerine girmeye hakkı olduğu ve hizmete alınmada ödevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayrımı gözetilemeyeceğine” kesinlikle işaret edilmiştir. Oysa tasarıda göreve alınacak imam, hatip, vaiz veya müftüler dışında kalan memur veya hizmetlilerde de itikadını inancını, açıklaması öngörülmüştür.

Ayrıca “tavır ve hareketleri ile İslam törelerine uygun yaşadığının çevresince bilinir olması” gibi sübjektif bir esas da tasarıda öngörülmüştür. İtikat bir vicdan konusudur. Bir kişi dışı karşı çok mutakit görünebilir. Kişinin gerçekten mümin olup, olmadığını Allah'tan başka kim bilebilir?

Özetle Diyanet İşleri Başkanlığının kanunun kimi maddeleri açıkça Anayasaya aykırı olduğu, kimi maddeleri ise eksik ve teknik bakımından gözden geçirilmeye muhtaç bir durumdadır. Kalın sağlıcakla...